

(ชำนาน)

11/1

กรม

กำลัง

ให้บรรดากรมกองในกระทรวงกลาโหมปฏิบัติตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการเคารพ ตั้งแต่บัดนี้

(ลงนาม) พิบูลสงคราม

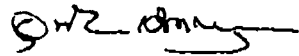
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ศาลาว่าการกลาโหม พระนคร

๑๒ มี.ค.๒๕

ชำนานผู้กอง

ร.ท.

ประจำกองการปกครอง ทท.ทอ.

(สำเนา)

ข้อบังคับทหาร
ว่าด้วยการเคารพ

ตอนที่ ๑

ว่าด้วยการเคารพนบนบก

มาตรา ๑

การเคารพเมื่ออยู่ตามลำพัง

๑๐๙/๑๑๓๗ ๙

ข้อ ๑ ท่าเคารพของทหารเมื่ออยู่ตามลำพังมีดังนี้

(๑) สวมหมวกมิได้ถือปืน ทำวันทยหัตถ์

(๒) มิได้สวมหมวกและมิได้ถือปืน

ก. อยู่กับที่ทำท่าตรง

ข. กำลังเคลื่อนที่ ทำแลขวา (ซ้าย)

(๓) ถือปืน

ก. อยู่กับที่ ทำท่าวันทยาอวุธ

ข. อยู่กับที่เมื่อสะพายอาวุธอยู่ ทำท่าตรง

ค. เคลื่อนที่ ทำแลขวา (ซ้าย)

(๔) ซี่ม้า

ก. มิได้สะพายปืน ถ้าสวมหมวกทำวันทยหัตถ์ มิได้สวมหมวก

ทำแลขวา (ซ้าย)

ข. สะพายปืน ทำแลขวา (ซ้าย)

(๕) เมื่อมิได้สวมหมวก ให้นายทหารชั้นสัญญาบัตรแสดงการเคารพ

ด้วยวิธีกัมศิระชะ

ข้อ ๒ ทหารต้องแสดงการเคารพต่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(๒) สมเด็จพระบรมราชินี

- (๓) สมเด็จพระบรมราชาชนนี
- (๔) รัชทายาท
- (๕) พระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีต่างประเทศ
- (๖) พระบรมวงศ์ซึ่งเสด็จโดยมีธงราชวงศ์
- (๗) เจ้าต่างประเทศซึ่งเป็นเอกราชและเสด็จโดยมีธงราชวงศ์
- (๘) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- (๙) นายกรัฐมนตรี
- (๑๐) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- (๑๑) ทหารต่อทหารหรือตำรวจ
- (๑๒) ทหารต่างประเทศซึ่งแต่งเครื่องแบบ
- (๑๓) พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- (๑๔) พระศพและพระอัฐิพระบรมวงศ์
- (๑๕) ศพซึ่งมีกองทหารแห่งเป็นเกียรติยศ
- (๑๖) ธงประจำกองทหาร
- (๑๗) ธงประจำกองยุวชนทหาร
- (๑๘) ธงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาลในขณะขึ้นลง ธงหมายยศ และตำแหน่งตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการทหารขึ้นไป และธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ ในขณะทำพิธีขึ้นลง

(๑๙) ธงมหाराช ธงราชินี ธงบรมราชวงศ์ ธงเยาวราช และธงราชวงศ์ เวลาผ่านหรือชักขึ้นลง

(๒๐) อนุสาวรีย์รูปบุคคลซึ่งหล่อ ปั้น หรือทำด้วยหินตั้งไว้ขณะเมื่อรัฐบาลมีงานฉลอง

(๒๑) หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตของต่างประเทศที่เข้าไปปฏิบัติหน้าที่เป็นทางราชการในพระบรมมหาราชวังโดยรถยนต์ที่มีธงประจำตำแหน่ง หรือโดยรถยนต์หลวงที่มีได้มีธงประจำตำแหน่ง

(ความในข้อ ๒ แก้ไขตามข้อบังคับ กท.ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๒๓)

ข้อ ๓ ทหารกำลังเดินอยู่ ให้หยุดทำการเคารพต่อผู้หรือสิ่งซึ่งจะกล่าวต่อไปนี้ ซึ่งกำลังเคลื่อนที่ คือ

- (๑) พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- (๒) สมเด็จพระบรมราชินี
- (๓) สมเด็จพระบรมราชชนนี
- (๔) รัชทายาท
- (๕) พระเจ้าแผ่นดินและพระราชินีต่างประเทศ
- (๖) พระบรมวงศ์ซึ่งเสด็จโดยมีธงราชวงศ์
- (๗) เจ้าต่างประเทศซึ่งเป็นเอกราชและเสด็จโดยมีธงราชวงศ์
- (๘) ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- (๙) นายกรัฐมนตรี
- (๑๐) ผู้บังคับบัญชาของตนทุกชั้น
- (๑๑) พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- (๑๒) พระศพและพระอัฐิพระบรมวงศ์
- (๑๓) ศพซึ่งมีกองทหารแห่เป็นเกียรติยศ
- (๑๔) ธงประจำกองทหารและกองยุวชนทหาร

ทั้งนี้ ให้ทำการเคารพเมื่อถึงระยะประมาณ ๓ ก้าว จากผู้หรือสิ่ง ซึ่งต้องทำการเคารพ และเลิกเคารพเมื่อผ่านไปแล้วประมาณ ๒ ก้าว

(๑๕) ธงชาติประจำสำนักงานของรัฐบาล ธงราชনীประจำเรือใหญ่ ธงมหाराช ธงราชินี ธงบรมราชวงศ์ ธงเยาวราช และธงราชวงศ์ในขณะชักขึ้นลง

(ความในข้อ ๓ แก้ไขตามข้อบังคับ กห.๗ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๒๓)

ข้อ ๔ ผู้มียศต่ำต้องทำการเคารพผู้มียศสูง นักเรียนทหารต้องทำการเคารพซึ่งกันและกัน ผู้เรียนชั้นต่ำต้องทำการเคารพผู้เรียนชั้นสูง และพลทหารต้องทำการเคารพพลทหารซึ่งเข้ารับราชการก่อน ผู้มียศหรืออาวุโสสูงกว่าต้องเคารพตอบ ถ้ายศเสมอกันหรือ

เป็นนักเรียนทหารชั้นเดียวกันหรือเป็นพลทหารปีเดียวกัน หรือถ้าไม่แน่ใจว่าใครจะมีอาวุโสสูงกว่ากันต้องทำการเคารพซึ่งกันและกันโดยไม่เกี่ยงงอน

(ความในข้อ ๔ แก้ไขตามคำสั่งทหาร ที่ ๒๓๓/๒๕๕๕๕ ลง ๒๗ ก.ย.๕๖)

ข้อ ๕ ให้เทียบชั้นการเคารพสำหรับนักเรียนทหารไว้ดังนี้

(๑) นักเรียนทหารในโรงเรียนทหารที่จะเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตร เทียบเท่าสิบเอก จ่าเอก หรือจ่าอากาศเอก

(๒) นักเรียนทหารในโรงเรียนทหารที่จะเป็นนายทหารประทวน เทียบเท่าพลทหารอาวุโส

(ความในข้อ ๕ แก้ไขตามคำสั่งทหาร ที่ ๒๓๓/๒๕๕๕๕ ลง ๒๗ ก.ย.๕๖)

(แก้ไขข้อ ๔ - ข้อ ๘ เป็นข้อ ๖ - ข้อ ๑๐ ตามคำสั่งทหาร ที่ ๒๓๓/๒๕๕๕๕ ลง ๒๗ ก.ย.๕๖)

ข้อ ๖ เมื่อทหารอยู่ด้วยกันหลายคน ผู้มียศหรืออาวุโสสูงเป็นผู้รับเคารพ แต่ผู้เดียว

ข้อ ๗ ถ้าทหารสวมหมวกอยู่ จะถอดหมวกเคารพแก่ผู้ใดมิได้

ข้อ ๘ เมื่อทหารเข้าไปในพระที่นั่ง โบสถ์ วิหาร ที่ว่าการ หรือเคหะสถาน เพื่อเคารพต่อสถานที่นั้นให้ถอดหมวก

ข้อ ๙ เมื่อทหารอยู่รวมสถานที่ซึ่งมีการบรรเลงเพลงเป็นเกียรติยศต้องทำการเคารพจนกว่าจะสิ้นเพลงเคารพนั้น

ข้อ ๑๐ การเคารพให้เริ่มและเลิกดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อผ่านให้เริ่มกระทำในระยะห่างเมื่อเห็นได้ถนัด และก่อนที่จะผ่านประมาณ ๓ ก้าว เลิกเคารพเมื่อผ่านไปแล้วประมาณ ๒ ก้าว

(๒) เมื่อเข้าไปหาให้เริ่มเคารพก่อนถึงผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพประมาณ ๓ ก้าว เลิกเคารพเมื่อได้รับอนุญาตหรือเสร็จกิจแล้ว

(๓) เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งต้องเคารพเข้ามายังบริเวณที่ตนอยู่ ให้เริ่มและเลิก
เคารพในโอกาสอันสมควร

มาตรา ๒

การเคารพด้วยธงประจำกอง

ข้อ ๑ ทำเคารพด้วยธง มีดังนี้

(๑) อยู่กับที่

ก. ให้ลดธงลง

ข. ให้ถือธงท้ายกอง

(๒) เคลื่อนที่ ให้ถือธงท้ายกอง

ข้อ ๒ วิธีเคารพด้วยธง ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) อยู่กับที่ ลดธงลงถวายความเคารพแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมศพ พระบรมอัฐิ และประมุขต่างประเทศซึ่งมาเยือนประเทศไทย

เป็นทางราชการ นอกจากนี้ไม่ต้องทำการเคารพด้วยธง เว้นแต่เป็นธงประจำกองเกียรติยศ
จัดสำหรับผู้หรือสิ่งใด จึงให้ทำการเคารพด้วยท้ายกองแก่ผู้นั้นหรือสิ่งนั้นด้วย

(ความใน (๑) แก้ไขตามข้อบังคับ กน.ฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๐)

(๒) เคลื่อนที่ ถือธงท้ายกอง ถวายความเคารพแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมศพและพระบรมอัฐิเท่านั้น

พระเจ้าอยู่หัว พระบรมศพและพระบรมอัฐิเท่านั้น

(๓) เมื่อธงแสดงการเคารพ ให้นายทหารรักษากรุงทำวันทยาวิธด้วยท่า
กระบี่ และผู้ช่วยผู้เชิญธงทำแลขวา (ซ้าย)

ข้อ ๓ การเคารพด้วยธงประจำกองนั้นให้กระทำเฉพาะเมื่อธงที่เชิญได้คลี่ไว้

- สมเด็จพระบรมราชชนนี
- รัชทายาท
- พระบรมศพและพระบรมอัฐิ
- องมหาราช ราชินี องบรมราชวงศ์ องเยาวราช

เวลาผ่านหรือชักขึ้นลง

ข. เพลงชาติ สำหรับ

- องประจำกองทหาร
- องประจำกองยุวชนทหาร
- องชาติประจำสำนักงานของรัฐบาลในขณะขึ้นลง

และองราชนาวิประจำเรือใหญ่ในขณะทำพิธีขึ้นลง

ค. เพลงมหาไชย สำหรับ

- พระบรมวงศ์
- ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
- องราชวงศ์ เวลาผ่านหรือขึ้นลง
- นายทหารที่มียศจอมพล จอมพลเรือ หรือจอมพลอากาศ

ง. เพลงมหากฤษ สำหรับผู้หรือสิ่งอื่นซึ่งมิได้กล่าวใน ก. ข. ค.

จ. เพลงมาร์ชธงชัยเฉลิมพล สำหรับองประจำกองทหารในงาน

พิธีกระทำสัตย์ปฏิญาณตนต่อธงชัยเฉลิมพล

(๒) แตรเดี่ยว เป่าเพลงค่านับอย่างเดียวกันแต่ต่างกันด้วยจำนวนจบ

ดังนี้

ก. เป่า ๓ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งแตรวงต้องบรรเลงเพลง

สรรเสริญพระบารมีและเพลงชาติ

ข. เป่า ๒ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งแตรวงบรรเลงเพลงมหาไชย

ค. เป่า ๑ จบ สำหรับผู้หรือสิ่งซึ่งแตรวงบรรเลงเพลงมหากฤษ

และในพิธีเปลี่ยนกองรักษาการณ์

(๓) ชลู้ยกลอง บรรเลงเพลงมหาไชยถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท และในพิธีเปลี่ยนกองรักษาการณ์

อนึ่ง ถ้าแถวทหารนั้น ๆ มีเครื่องบรรเลงหลายประเภท ให้เป็นหน้าที่ของแถว ถ้าไม่มีแถวให้เป็นหน้าที่ของแถวเดียว ส่วนชลู้ยกลองนั้นใช้บรรเลงแต่เฉพาะไม่มีเครื่องบรรเลงอื่น ๆ เว้นแต่การบรรเลงเพลงเคารพเมื่อขณะเปลี่ยนกองรักษาการณ์ ถ้ามีแถวเดียวให้เป็นหน้าที่ของแถวเดียว ถ้าไม่มีแถวเดียวให้เป็นหน้าที่ของชลู้ยกลอง ส่วนแถวบรรเลงเฉพาะเมื่อรับส่งธงประจำกอง

ข้อ ๔ เครื่องบรรเลงที่มีได้ประจำแถว บรรเลงเพลงเคารพเช่นเดียวกับเครื่องบรรเลงประจำแถว แต่บรรเลงเฉพาะ

(๑) ถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท เมื่อเสด็จเข้ามายังที่นั้น และเมื่อเสด็จกลับหรือเมื่อเสด็จผ่าน

(๒) บรรเลงเพลงเคารพอื่น ๆ เพื่อเป็นเกียรติยศตามกำหนดการนั้น ๆ

(ความในมาตรา ๓ แก้ไขตามข้อบังคับ กท.ฯ (ฉบับที่ ๖) พ.ศ.๒๕๒๓)

มาตรา ๔

การเคารพเมื่ออยู่ในความควบคุม

ข้อ ๑ ท่าเคารพของทหารเมื่ออยู่ในความควบคุม มีดังนี้

- (๑) แถวทหารถืออาวุธอยู่กับที่ให้ทำวันทยาจรูญ
- ✓ (๒) แถวทหารสะพายอาวุธ หรือไม่ถืออาวุธอยู่กับที่ท่าทำตรง
- (๓) แถวทหารกำลังเดิน ท่าแลขวา (ซ้าย)
- ✓ (๔) ทหารที่ไม่ได้อยู่เป็นแถวแต่ต้องรวมกันอยู่เป็นกลุ่มก้อนและมี

ผู้ควบคุมประจำ

- สมทบ ๑
- 7-1-2523 (๖)

ก. อยู่กับที่ทำท่าตรง

ข. กำลังเคลื่อนที่ทำแลขวา (ซ้าย)

การเคารพในหมายเลข (๔) นี้ ผู้ควบคุมจะสั่งให้ทำการเคารพตามลำพังก็ได้

✓ ข้อ ๒ วิธีแสดงการเคารพของทหารเมื่ออยู่ในความควบคุมมีดังนี้

(๑) ทหารที่อยู่ในความควบคุมต้องทำการเคารพตามข้อ ๑ แห่งมาตรานี้แก่ผู้หรือสิ่งตามข้อ ๒ แห่งมาตรา ๑ ตั้งแต่หมายเลข (๑) ถึง (๗) กับ (๑๒) ถึง (๑๘) และผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองร้อยหรือผู้บังคับการเรือขึ้นไป

(๒) แถวทหารซึ่งพักอยู่ต้องเรียกแถว ทหารม้ามิได้อยู่บนหลังม้า ต้องขึ้นม้า ทหารขี่ม้าและขับริดมิได้อยู่บนหลังม้าและบนรถต้องขึ้นม้าและขึ้นรถ ถวายความเคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี และรัชทายาท

ข้อ ๓ ผู้ควบคุมแถวทหารอยู่กับที่ถ้าขัดกระบี่หรือดาบอยู่ เมื่อบอกแถวทหารทำการเคารพด้วยท่าอาวุธ ให้ตนทำการเคารพด้วยท่ากระบี่และดาบ นอกจากที่กล่าวแล้วนี้ ผู้ควบคุมทำการเคารพอย่างอยู่ตามลำพัง และถ้าขัดกระบี่หรือดาบอยู่ตามระเบียบของการบังคับแถวให้ทำการเคารพด้วยท่าอาวุธนั้น

ผู้ควบคุมแถวทหารพลรบก็ดี หรือผู้ควบคุมแถวทหารผู้ช่วยพลรบที่ถือปืนในเวลาตรวจพลสวนสนามก็ดี ถ้าขัดกระบี่หรือดาบอยู่เมื่อบอกแถวทหารทำการเคารพให้ตนทำการเคารพด้วยท่ากระบี่หรือดาบ

ข้อ ๔ การเริ่มเคารพให้กระทำเมื่อเห็นได้ถนัดหรืออนุโลมตามโอกาสและสถานที่ เมื่อผู้หรือสิ่งซึ่งรับการเคารพผ่านพ้นไปประมาณ ๓ ก้าว หรือเมื่อจบเพลงเคารพแล้วจึงเลิกการเคารพ

มาตรา ๕

การเคารพของกองรักษาการณ์และทหารยาม

ข้อ ๑ ทำเคารพของกองรักษาการณ์และทหารยาม มีดังนี้

- (๑) อยู่กับที่ ทำวันทยาอูฐ
- (๒) เคลื่อนที่ ทำแลขวา (ซ้าย)

ข้อ ๒ วิธีแสดงการเคารพของกองรักษาการณ์และทหารยาม มีดังนี้

(๑) สำหรับกองรักษาการณ์ เรียกแถวทำวันทยาอูฐ แก่ผู้และสิ่ง ตามที่กล่าวในมาตรา ๑ ข้อ ๒ ตั้งแต่หมายเลข (๑) ถึง (๗) กับ (๑๒) ถึง (๑๘) และผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันหรือผู้บังคับการเรือขึ้นไป

(๒) สำหรับทหารยาม

ก. เมื่ออยู่กับที่ ทำการเคารพด้วยวิธีวันทยาอูฐ แก่ผู้และสิ่ง ตามมาตรา ๑ ข้อ ๒ แต่ไม่ต้องเคารพทหารซึ่งต่ำกว่าชั้นสัญญาบัตร

ข. เมื่อเคลื่อนที่ ทำการเคารพแก่ผู้และสิ่ง เช่น หมายถึง ก. ด้วยทำแลขวา (ซ้าย)

ระเบียบการอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวแล้วในมาตรานี้ให้ปฏิบัติอนุโลม ตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔

มาตรา ๖

การเคารพของกองทหารเกียรติยศ

ข้อ ๑ ทำเคารพของกองทหารเกียรติยศมีทำเดียว คือ วันทยาอูฐ

ข้อ ๒ วิธีแสดงการเคารพของกองทหารเกียรติยศมีดังนี้

(๑) กองทหารเกียรติยศจัดสำหรับผู้ใดหรือสิ่งใดให้ทำการเคารพแก่ ผู้นั้นหรือสิ่งนั้น ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศปฏิบัติอนุโลมตามวิธีรับตรวจพล

ก่อนที่ผู้หรือสิ่งซึ่งรับเกียรติยศจะได้รับการเคารพตามระเบียบนั้น กองทหารเกียรติยศถวายการเคารพเฉพาะพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรม ราชนี สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท แต่ถ้าพระองค์ซึ่งทรงราชอิสริยยศสูงกว่า

เสด็จถึงก่อนก็ไม่ต้องถวายการเคารพแก่พระองค์ซึ่งทรงราชอิสริยยศต่ำกว่าอีก และในการนี้ผู้บังคับกองทหารเกียรติยศไม่ต้องปฏิบัติอย่างการรับตรวจพล

การถวายการเคารพตามความในวรรคก่อน หากเป็นกองทหารเกียรติยศสำหรับศพให้ถวายการเคารพเท่านั้น ไม่ต้องบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมีทั้งในเวลาเสด็จพระราชดำเนินมาถึงและเสด็จพระราชดำเนินกลับ

(๒) ถ้าเป็นกองทหารเกียรติยศซึ่งจัดไปเคารพศพ ให้แสดงการเคารพในเวลาเผาศพหรือฝัง โดยให้แตรเดี่ยวเป่าเพลงนอน ๑ จบ แล้วให้หน่วยทหารเคารพศพกระทำวันทยาวิภูธรแตรวงหรือแตรเดี่ยวบรรเลงเพลงเคารพตามที่กำหนดในมาตรา ๓ เมื่อจบแล้วทำเรียบอาวุธคงอยู่ในท่าตรง ต่อไปนี้ถ้ามีแตรวงให้บรรเลงเพลงโคก ๑ จบเป็นเสร็จการ

ระเบียบการอย่างอื่นนอกจากที่กล่าวแล้วในมาตรานี้ให้ปฏิบัติอนุโลมตามที่กล่าวไว้ในมาตรา ๔

(ความในมาตรา ๖ แก้ไขตามข้อบังคับ กท.๙ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๒๖)

มาตรา ๗

การผ่อนผัน

- ข้อ ๑ ถ้าไม่สามารถทำการเคารพด้วยท่าวันทยาวิภูธรหรือท่าวันทยหัตถ์ได้ ให้
- (๑) อยู่กับที่ทำท่าตรง
 - (๒) เคลื่อนที่ทำแลขวา (ซ้าย)

ข้อ ๒ ทหารสนทนาหรือติดต่อกับผู้มียศสูงกว่า ไม่ต้องแสดงการเคารพผู้มียศต่ำกว่าผู้ซึ่งตนอยู่ด้วย แต่ถ้าอยู่เฉพาะพระพักตร์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี สมเด็จพระบรมราชชนนี และรัชทายาท ไม่ต้องทำการเคารพแก่ผู้ใดนอกจากพระองค์นี้

ทหารในความควบคุมอยู่ต่อหน้าผู้ซึ่งแถวทหารต้องทำการเคารพให้ไม่ต้องทำการเคารพผู้ซึ่งต่ำกว่า เว้นแต่เป็นระเบียบการเคารพของกองทหารเกียรติยศ

(ความในข้อ ๒ แก้ไขตามข้อบังคับ กท.๙ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ.๒๕๒๖)

ข้อ ๓ ทหารสวมหมวกอยู่จะถอดหมวกเพื่อไหว้พระก็ได้

ข้อ ๔ ในโอกาสต่อไปนี้ทหารไม่ต้องทำการเคารพแก่ผู้ใด

(๑) เมื่อกำลังเล่นกีฬา

(๒) เมื่ออยู่ในที่ชุมนุมซึ่งต้องการความสงบ

(๓) เมื่อเจ็บป่วยอาการสาหัส

(๔) เมื่อแบกหามของหนัก

(๕) เมื่อกำลังรับประทานอาหารอยู่

(๖) เมื่อมีหน้าที่ต้องประจำในขบวนหรือพิธีใด ๆ

(๗) กำลังขับขี่ยานหรือสัตว์พาหนะเคลื่อนที่ตามลำพังในที่คับขัน

หรือเมื่อกำลังขับขี่ยานพาหนะในความควบคุม

ข้อ ๕ ทหารในความควบคุมซึ่งกำลังหันหน้าที่ราชการสนามผู้ควบคุมไม่ต้องบอกแสดงการเคารพแต่ตนเองต้องทำการเคารพอย่างอยู่ตามลำพัง

ข้อ ๖ แถวทหารกำลังเดินตามสบายหรือวิ่ง ไม่ต้องทำการเคารพ

ข้อ ๗ ทหารซึ่งอยู่บนยานพาหนะให้ทำการเคารพโดยนั่งหรือยืนอยู่บนยานนั้นได้ แต่ต้องสำรวจมอริยาบทขณะเคารพให้สมควร

ข้อ ๘ ถ้ามิได้มีคำสั่งเป็นพิเศษในระหว่างเวลาตั้งแต่สวดมนต์ก่อนนอนไปจนถึงรุ่งสว่าง (เมื่อเห็นได้ถนัด) หรือเมื่อฝนตกจนถึงต้องเก็บอาวุธ กองรักษาการณ์ไม่ต้องตั้งแถวแสดงการเคารพแก่ผู้ใด

ข้อ ๙ ทหารซึ่งมิได้แต่งเครื่องแบบ กองรักษาการณ์ไม่ต้องเรียกแถวทำการเคารพ

ตอนที่ ๒

ว่าด้วยการเคารพในเรือ

มาตรา ๘

การเคารพในเรือใหญ่

ข้อ ๑ คำว่า "เรือใหญ่" หมายความว่า เรือเดินทะเลรวมทั้งที่เป็นเรือรบ และเรือช่วยรบ

ข้อ ๒ เรือใหญ่ซึ่งมีหน้าที่ยิงสูงสุดตามพระราชกำหนดยิงสูงสุดจะต้องแสดง การเคารพด้วยวิธียิงสูงสุด ในโอกาสใดบ้างนั้นมีระเบียบการแจ้งอยู่ในพระราชกำหนดนั้น โดยละเอียดแล้วแต่ถึงแม้จะได้แสดงการเคารพด้วยวิธียิงสูงสุดแล้วก็ตามก็ยังคงต้องทำการ เคารพตามวิธีที่จะได้กล่าวต่อไปประกอบด้วยในขณะที่ยิงสูงสุดนั้นเสมอไปตามควรแก่ เกียรติยศของบุคคลและวัตถุซึ่งรับการเคารพ

ข้อ ๓ เรือใหญ่ในเวลาแล่นผ่านกันหรือแล่นมาจอตรวมแห่งเดียวกัน ห่างจากกันในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักขุปกติให้มีการเคารพ ซึ่งกันและกัน คือ

(๑) เรือใหญ่อื่น ๆ ทำการเคารพต่อเรือทุกชนิดที่ชักธงมหाराชใหญ่ หรือน้อย ธงราชินีใหญ่หรือน้อย ธงเขาวราชใหญ่หรือน้อย ด้วยวิธีดังนี้

ก. เรือซึ่งมียามใหญ่ เรียกยามใหญ่เข้าแถว ทหารอื่น ๆ แถวรายกราบตั้งแต่หัวตลอดท้ายเรือเฉพาะกราบที่ผ่าน เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือ นายยามบอกตรง ยามใหญ่กับทหารที่ถือปืน ทำวันทยาภูร ทหารรายกราบทำวันทยาหัตถ์ ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๓ จบ

ข. เรือที่ไม่มียามใหญ่เรียกแถวทหารยืนรายกราบตั้งแต่หัว ตลอดท้ายเรือเฉพาะกราบที่ผ่าน เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรงทหารที่ ถือปืนทำวันทยาภูร ทหารรายกราบทำวันทยาหัตถ์ ถ้ามีแตรให้ปฏิบัติอย่าง ก.

(๒) เรือใหญ่อื่น ๆ ทำการเคารพต่อเรือทุกชนิดที่ชักธงราชวงศ์ใหญ่หรือน้อย ด้วยวิธีดังนี้

ก. เรือที่มียามใหญ่ เรียกยามใหญ่เข้าแถว ส่วนทหารอื่น ๆ ผู้ใดอยู่แห่งใดก็ให้คงอยู่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพเมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรง ยามใหญ่กับทหารที่ถือปืนทำวันทยาอูธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงมหาชัย แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๒ จบ

ข. เรือที่ไม่มียามใหญ่ ผู้ใดอยู่บนดาดฟ้าแห่งใดก็คงให้ทำการเคารพที่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพเมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรง ทหารที่ถือปืนทำวันทยาอูธทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรให้ปฏิบัติตาม ก.

(๓) เรือใหญ่อื่น ๆ ทำการเคารพต่อเรือทุกชนิดที่ชักธงนายกราชมนตรี ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือ ธงผู้บังคับการกองเรือรบ และธงนายพลเรือทุกชั้น ด้วยวิธีดังนี้

ก. เรือที่มียามใหญ่ เรียกยามใหญ่เข้าแถว ส่วนทหารอื่น ๆ ผู้ใดอยู่แห่งใดก็ให้คงอยู่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพ เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรงยามใหญ่กับทหารที่ถือปืนทำวันทยาอูธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงมหาฤกษ์ แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๑ จบ

ข. เรือที่ไม่มียามใหญ่ ผู้ใดอยู่บนดาดฟ้าแห่งใดก็คงให้ทำการเคารพที่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพ เมื่อเป่าแตรสัญญาณตรงหรือนายยามบอกตรง ทหารที่ถือปืนทำวันทยาอูธ ทหารนอกนั้นทำวันทยหัตถ์ ถ้ามีแตรให้ปฏิบัติตาม ก.

(๔) เรือใหญ่ซึ่งชักแต่ธงประจำเรือตามปกติและจะมีธงนายเรือชั้นใดด้วยก็ตาม ให้ทำการเคารพซึ่งกันและกันคือนายยามสั่งให้เป่าแตรสัญญาณตรงหรือบอกตรง บรรดาทหารซึ่งอยู่บนดาดฟ้าเรือที่ถือปืนทำวันทยาอูธ ที่ไม่ได้ถือปืนทำวันทยหัตถ์ ใครอยู่ที่ใดให้ทำการเคารพที่ตรงนั้น โดยหันหน้าไปทางสิ่ง ที่รับการเคารพ และการที่เรือใดจะทำการเคารพซึ่งกันและกันก่อนหรือหลังอย่างใดนั้นให้ปฏิบัติดังนี้

ก. เรือชั้นที่ ๓ เคอร์พเรือพระที่นั่ง เรือชั้นที่ ๑ และเรือชั้นที่ ๒ ก่อน

ข. เรือชั้นที่ ๒ เคอร์พเรือพระที่นั่งกับเรือชั้นที่ ๑ ก่อน

ค. เรือชั้นที่ ๑ เคอร์พเรือพระที่นั่งก่อน

ง. เรือชั้นเดียวกัน ให้เรือที่ผู้บังคับการเรือมียศน้อยกว่าเคอร์พเรือที่ผู้บังคับการเรือมียศสูงหรืออาวุโสกว่า ถ้าผู้บังคับการเรือมียศเสมอกันให้ต่างฝ่ายต่างทำการเคอร์พพร้อม ๆ กัน

จ. เรือช่วยรบ ถึงจะอยู่ในลำดับชั้นสูงกว่าเรือรบก็ตาม ให้ทำการเคอร์พเรือพระที่นั่งและเรือรบก่อนเสมอไป

ข้อ ๔ เรือหลวงกับเรือรบต่างประเทศให้ทำการเคอร์พซึ่งกันและกัน ดังนี้

(๑) ถ้าเรือรบต่างประเทศชักธงราชตระกูลให้เรือหลวงทำการเคอร์พโดยวิธีเดียวกันกับทำความเคอร์พเรือที่ชักธงราชตระกูลฝ่ายไทย แต่ถ้ากำหนดให้ตรวจบรรเลงเพลงสรรเสริญบารมีไทยต้องเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงสรรเสริญบารมีของชาติต่างประเทศนั้น ๆ

(๒) ถ้าเรือรบต่างประเทศชักธงตำแหน่งข้าราชการชั้นสูงหรือธงนายพลเรือ ให้เรือหลวงทำการเคอร์พโดยวิธีเดียวกันกับทำความเคอร์พเรือที่ชักธงหมายตำแหน่ง หรือธงนายพลเรือฝ่ายไทย ตรวจคงบรรเลงเพลงเดินมหาฤกษ์เหมือนกัน

(๓) ถ้าเรือรบต่างประเทศมิได้ชักธงตาม (๑) และ (๒) ให้เรือหลวงทำการเคอร์พอย่างเรือรบฝ่ายไทยตามข้อ ๓ (๔) แต่ให้ทำการเคอร์พพร้อมกันกับเรือรบต่างประเทศนั้นโดยไม่ต้องคำนึงถึงชั้นของเรือหรือยศและอาวุโสของผู้บังคับการเรือ

(๔) ถ้าเรือต่างฝ่ายต่างชักธงหมายเกียรติยศด้วยกัน เรือที่ชักธงหมายเกียรติยศต่ำกว่าทำการเคอร์พเรือที่ชักธงหมายเกียรติยศสูงกว่า ถ้าธงหมายเกียรติยศนั้นเสมอกันให้ทำการเคอร์พพร้อม ๆ กัน

(๕) ถ้าเรือรบต่างประเทศทำการเคอร์พเรือหลวงก่อนไม่ว่าในระยะใด ๆ ให้เรือหลวงทำการเคอร์พตอบทันทีโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าในระยะนั้น ๆ จะอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักขุปกติหรือไม่ก็ตาม

ข้อ ๕ ถ้าเรือค้าขายหรือเรือรับคนโดยสาร จะเป็นของไทยหรือของต่างประเทศก็ตาม ลดธงเคราฟเรือหลวงให้เรือหลวงลดธงท้ายเรือรับการเคราฟ ๑ ครั้ง แล้วชักขึ้นที่ตามเดิมก่อนที่เรือนั้นจะหยุดทำการเคราฟ ห้ามมิให้เรือหลวงลดธงเคราฟเรือของบริษัทหรือเอกชนก่อนเป็นอันขาด

ข้อ ๖ เมื่อเรือหลวงแล่นผ่านที่ซึ่งมีธงมหาราช ธงราชินี ธงเยาวราช ธงราชวงศ์ ธงนายกรัฐมนตรี ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือ และธงนายพลเรือทุกชั้นซึ่งชักขึ้นไว้ยอดเสาบนบกให้ระทำการเคราฟแก่ธงนั้นโดยนัยเดียวกันกับที่กล่าวไว้ในข้อ ๓ (๑) (๒) หรือ (๓) ตามควรแก่เกียรติยศของธง

ข้อ ๗ การเคราฟในเรือใหญ่ซึ่งได้กล่าวมาแล้วนั้นให้งดเว้นได้ในโอกาสต่อไปนี้

(๑) เรือซึ่งชักธงมหาราชไม่ต้องเคราฟธงอย่างหนึ่งอย่างใดที่ต่ำกว่าเรือซึ่งชักธงราชินีเคราฟธงมหาราช เรือซึ่งชักธงเยาวราชเคราฟธงมหาราชและธงราชินี เรือที่ชักธงราชวงศ์ เคราฟธงมหาราช ธงราชินีและธงเยาวราช ส่วนเรือซึ่งชักธงนายกรัฐมนตรี ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือตลอดจนธงนายพลเรือทุกชั้น เคราฟธงหมายราชตระกูลทุกธง แต่ไม่เคราฟธงซึ่งหมายยศหรือตำแหน่งต่ำกว่าชั้นของตนลงไป เฉพาะเรือที่ชักธงนายพลเรือนั้นเมื่อฝ่ายที่ธงต่ำกว่าทำการเคราฟแล้วให้ฝ่ายที่สูงกว่าทำความเคราฟตอบด้วย

(๒) ถ้ามีธงที่เรือจะต้องทำการเคราฟอยู่ในที่เดียวใกล้ชิดกันหลายธง ให้ทำการเคราฟเฉพาะธงที่หมายเกียรติยศสูงสุดธงเดียว

(๓) ในระหว่างเวลาธงลงแล้วไม่มีการเคราฟอย่างหนึ่งอย่างใด นอกจากทหารในเรือทำการเคราฟอย่างเดียวกับเวลาที่ไม่มีผู้ควบคุม เว้นไว้แต่เมื่อมีคำสั่งพิเศษชั่วคราวหรือเมื่อเรือนั้นต้องมีหน้าที่ยิงสลุต

ข้อ ๘ เรือหลวงต้องทำการเคราฟแก่บุคคลและวัตถุต่าง ๆ ในระหว่างที่ผ่านกัน หรือมาหยุดอยู่ ดังนี้

(๑) นายยามสั่งให้เป่าแตรสัญญาณตรงหรือบอกตรงทหารที่ถือปืนทำวันทยาภูษ ที่ไม่ได้ถือปืนทำวันทยหัตถ์ ยามใหญ่ไม่เข้าแถว แตรสั้นไม่ต้องเป่าเพลง คำนับ ให้แก่บุคคลและวัตถุ คือ

ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระราชินี รัชทายาท พระบรมวงศ์ สมเด็จพระราชชนนี พระเจ้าแผ่นดินและเจ้าต่างประเทศในเมื่อไม่มีธงหมายพระเกียรติยศ

(ความใน ก. แก้ไขตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๗)

ข. นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บังคับการกองเรือรบ และนายพลเรือที่เป่าผู้มีอำนาจบังคับบัญชาแห่งเรือนั้นในเวลาที่ไม่ใช่ธงหมายยศ

ค. พระบรมศพ พระบรมอัฐิ ขบวนแห่พระศพ

ง. ธงจุฑาธุช ธงประจำกองทหาร

(๒) ทหารซึ่งอยู่บนดาดฟ้าเรือต่างคนต่างทำความเคารพอย่างเวลาอยู่ตามลำพัง ทหารยามทำการเคารพให้แก่บรรดานายพลเรือทุกชั้นซึ่งไม่อำนาจบังคับบัญชาแห่งเรือนั้นเมื่อไม่มีธงหมายยศ และบุคคลอื่น ๆ ซึ่งมีหน้าที่รับการเคารพตามระเบียบทหารในเวลาอยู่ตามลำพังและระเบียบสำหรับยามรักษาการณ์

(๓) ทหารซึ่งอยู่ในระหว่างควบคุมเพื่อฝึกหัดหรือสอนให้ทำการเคารพตามระเบียบทหารเวลาอยู่ในความควบคุม

(๔) ถ้าเป็นเวลาธงลงแล้ว การเคารพตามที่กล่าวในข้อ (๑) นั้น ให้ปฏิบัติอย่าง (๒)

ข้อ ๙ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ดี สมเด็จพระบรมราชินีก็ดีหรือ รัชทายาทก็ดี เมื่อเสด็จเป็นขบวนมีขบวนแห่นำตามเสด็จเป็นพระเกียรติยศโดยทางราชการจะเป็นทางชลมารคก็ดีทางสถลมารคก็ดี ถึงหากจะไม่มีธงหมายพระเกียรติยศมาด้วยก็ให้เรือหลวงทำการเคารพดังกล่าวแล้วในข้อ ๓ (๑) และ (๒)

มาตรา ๙

เคารพศพในเรือ

ข้อ ๑ ทหารที่ถึงแก่กรรมในเรือใหญ่ให้ได้รับเกียรติยศในการเคารพศพดังนี้

(๑) ในขณะที่ยกศพไปจากเรือนั้นให้นายทหารสัญญาบัตรทั้งหมด
ส่งศพเพียงบันไดเรือ ทหารประจำเรือตั้งแถวหน้าบันไดเรือถ้ามียามใหญ่ให้ยามใหญ่
เข้าแถวทำวันทยาจรูญ แตรเดี่ยวเป่าเพลงค่านับตามชั้นยศ ถ้าผู้ที่ชั้นยศไม่ถึงกำหนด
เป่าเพลงค่านับก็ให้แตรเดี่ยวเป่าเพลงค่านับ ๑ จบ ทหารนอกนั้นทำวันทยาจรูญ

(๒) ถ้าทำการปลงศพอย่างชาวทะเล ในเวลาหย่อนศพลงทะเลก็ให้
มีการเคารพศพอย่างเดียวกับที่กล่าวแล้วใน (๑) กับให้มีทหารถือปืนอย่างน้อย ๑ หมู่
และอย่างมาก ๑ หมวด ตามชั้นของเรือเพิ่มขึ้นหรือยามใหญ่นั้นเองตั้งแถวริมกราบเรือ
ยิงปืนดับด้วยกระสุนซ้อมรบค่านับศพ ๓ ครั้ง ในขณะที่ศพจมลงไป

ถ้ามีแตรวงให้เป่าเพลงค่านับให้แก่ทหารสัญญาบัตรด้วย
อนึ่ง ถ้าผู้ตายเป็นนายพลให้ยิงสลุตด้วยตามเกียรติยศซึ่งบัญญัติไว้ใน
พระราชกำหนดการยิงสลุต

การลดธงเรือค่านับศพให้เป็นไปตามข้อบังคับทหารว่าด้วยการไว้ทุกข์

ข้อ ๒ เรือใหญ่ที่จัดไปรับศพมีการเคารพในเวลารับศพลงเรือครั้งหนึ่งและเวลา
ส่งศพไปจากเรืออีกครั้งหนึ่งโดยวิธีเดียวกับที่กล่าวแล้วในข้อ ๑ (๑) แต่เฉพาะศพนายทหาร
สัญญาบัตรส่วนศพนอกนั้นไม่มีพิธีอย่างใด

ข้อ ๓ การแต่งกายในเวลาเคารพดังกล่าวไว้ในข้อ ๑ และ ๒ นั้น ให้แต่ง
เครื่องเต็มยศ

มาตรา ๑๐

การรับรองในเรือใหญ่

ข้อ ๑ เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือสมเด็จพระบรมราชินีหรือ
รัชทายาท เสด็จขึ้นหรือลงจากเรือหลวงให้ผู้บังคับการเรือและนายทหารทั้งหมดรับส่งเสด็จ

ที่บันได พันจ่าเป่านกหวีด ยามใหญ่ในบังคับนายทหารชั้นสัญญาบัตรเข้าแถวถวาย
วันทยาภูท ทหารอื่น ๆ ยืนรายกราบตั้งแต่หัวตลอดท้ายเรือทางกราบที่เสด็จถวาย
วันทยหัตถ์ ถ้ามีแถววง ๆ บรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๓ จบ

ข้อ ๒ เมื่อพระบรมวงศ์หรือสมเด็จพระราชชนนีเสด็จขึ้นหรือลงจากเรือหลวง
ให้ทำการรับรองและส่งเสด็จเช่นเดียวกับข้อ ๑ เว้นแต่ทหารไม่ต้องยืนรายกราบและแถว
เปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงมหาไชย

(ความในข้อ ๒ แก้ไขตามข้อบังคับ กท.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๗)

ข้อ ๓ เมื่อนายทหารชั้นสัญญาบัตรทุกชั้นมาขึ้นหรือลงจากเรือหลวงให้ทำการ
รับรองและส่งดั่งแจ้งในตารางหมายเลข ๑ ต่อท้ายข้อบังคับนี้

ข้อ ๔ เมื่อนายทหารบกมาลงเรือหรือไปจากเรือหลวงโดยหน้าที่ราชการ
เป็นเกียรติยศโดยอิสระ ให้มีการรับและส่งอนุโลมตามยศนายทหารเรือ คือ นายพล
เหมือนนายพลเรือ นายพันเหมือนนายนาวา นายร้อยเหมือนนายเรือ แต่ถ้ามาหรือไป
จากเรือหลวงโดยไม่ใช่หน้าที่ราชการเป็นเกียรติยศแล้ว ให้ทำการรับรองอย่างนายทหารเรือ
แต่เว้นการเป่านกหวีดทุกชั้น

ข้อ ๕ เมื่อข้าราชการฝ่ายพลเรือนมาลงหรือไปจากเรือหลวงโดยหน้าที่
ราชการเป็นเกียรติยศโดยอิสระให้ทำการรับและส่งดั่งแจ้งในตารางหมายเลข ๒ ต่อท้าย
ข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ เมื่อพระเจ้าแผ่นดินและรัชทายาทต่างประเทศเสด็จมาขึ้นหรือลงจาก
เรือหลวง ให้ทำการรับรองอย่างเดียวกับในข้อ ๑ แต่แถววงเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลง
สรรเสริญพระบารมีของประเทศนั้น

ถ้าเจ้านายต่างประเทศที่ไม่ใช่รัชทายาทเสด็จมาขึ้นหรือลงจากเรือหลวง
ให้ทำการรับรองอย่างเดียวกับในข้อ ๒ แต่แถววงเปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี
ของประเทศนั้น

ข้อ ๗ เมื่อข้าราชการชั้นสัญญาบัตรแห่งรัฐบาลต่างประเทศ คือ นายทหารเรือ นายทหารบก และข้าราชการพลเรือน มาขึ้นหรือลงจากเรือหลวง ให้การรับรองเหมือนเช่น ข้าราชการไทยซึ่งมีตำแหน่งเทียบชั้นตรงกัน แต่เฉพาะนายทหารต่างประเทศนั้นต้องได้รับ นกหวีดในการรับรองด้วยเสมอไม่เลือกว่าจะมียศชั้นใด ถ้าผู้ใดเทียบชั้นข้าราชการไทย ซึ่งกำหนดให้ตรวจบรรเลงเพลงเดินด้วยก็ให้ตรวจบรรเลงเพลงเดินมหาฤกษ์รับรอง เช่นเดียวกัน เว้นไว้แต่ข้าราชการต่างประเทศผู้นั้นเป็นผู้แทนของรัฐบาลด้วยแล้วให้ตรวจ เปลี่ยนเป็นบรรเลงเพลงชาติของประเทศนั้น

อนึ่ง ถ้าในเรือหลวงลำนั้นมีผู้ที่มีเกียรติยศสูงอยู่ก่อนแล้วการรับรอง ผู้มาใหม่โดยเต็มเกียรติยศของผู้นั้น จะทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ที่มีเกียรติยศสูง ในเรือเสียก่อน

มาตรา ๑๑

พิธีธงขึ้นและธงลง

ข้อ ๑ ในการชักธงประจำเรือขึ้นเมื่อเวลา ๐๘.๐๐ และชักธงลงเมื่อเวลา พระอาทิตย์อัสดงคตนั้น ให้มีการเคารพแก่ธงดังนี้

(๑) บรรดาเรือหลวงที่ไม่มียามใหญ่ให้ทหารและพลเรือนที่อยู่ในเรือ นั้นทำการเคารพแก่ธงในเวลาธงขึ้นหรือธงลงจนกว่าจะเสร็จพิธี คือเมื่อนายยามหรือนายเรือ บอกตรงให้ทหารที่ถือปืนทำวันทยาขุณนอกนั้นทำวันทยหัตถ์หรือยืนตรง นกหวีดเป่าเพลง ธงขึ้นหรือธงลง แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๓ จบ แต่เฉพาะการเคารพธงลงนั้นเมื่อเสร็จ การเคารพแล้วให้เป่าเพลงย่ำค่าต่อด้วย

(๒) ถ้าเป็นเรือที่มียามใหญ่ให้ยามใหญ่เข้าแถวทำวันทยาขุณ แตรสั้นเป่าเพลงค่านับ ๓ จบ ถ้ามีขลุ่ยและกลอง ขลุ่ยเป่าเพลงมหาชัย กลองตีตลอดเวลา ถ้ามีแตรวง ๆ บรรเลงเพลงชาติ นอกจากนี้ให้ทำการเคารพอย่าง (๑)

ข้อ ๒ ในเวลากระทำพิธีขึ้นและลงในเรือนั้นถ้าทหารอยู่นอกเรือในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้ว ให้ทำการเคารพตามวิธีที่กำหนดไว้สำหรับทหารและกองทหารทุกประเภท ทั้งนี้ให้ทำการเคารพตลอดถึงข้าราชการพลเรือนและคนงานในสังกัดกองทัพเรือโดยใช้วิธีถอดหมวกยืนตรง

ข้อ ๓ เมื่อเรือหลวงทอดอยู่ในอ่าวต่างประเทศใด ๆ ก็ดี การทำพิธีขึ้นและลงในเรือให้ปฏิบัติอย่างข้อ ๑ แต่ถ้ามีแถววงด้วยเมื่อแถววงบรรเลงเพลงชาติไทยจบลงแล้ว ให้บรรเลงเพลงชาติที่เป็นเจ้าของอ่าวติดต่อกันไปอีกจบหนึ่ง ทหารในเรือคงทำการเคารพตลอดเวลา

ข้อ ๔ ถ้าเรือหลวงทอดอยู่แห่งเดียวกันกับเรือรบต่างประเทศในน่านน้ำของเราในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้วในการทำพิธีขึ้นและลงในเรือ ถ้าเป็นเรือที่มีแถววงเมื่อแถววงบรรเลงเพลงชาติไทยจบแล้วให้บรรเลงเพลงชาติของชาติที่เป็นเจ้าของเรือรบนั้นอีกจบหนึ่งถ้ามีเรือของหลายชาติให้เรียงลำดับที่จะบรรเลงเพลงชาติให้ชาติใดก่อนและหลังตามลำดับยศทหารและอาวุโสของผู้บังคับการเรือหรือกองเรือชาติต่างประเทศนั้น ๆ ทหารในเรือคงทำการเคารพตลอดเวลาจนกว่าจะสุดเสียงแตร

ข้อ ๕ ถ้าเรือหลวงทอดอยู่แห่งเดียวกันกับเรือรบต่างประเทศในอ่าวต่างประเทศในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้วในการทำพิธีขึ้นและลงในเรือ ให้ปฏิบัติอย่างข้อ ๓ ก่อน เมื่อจบเพลงชาติของชาติที่เป็นเจ้าของอ่าวแล้วจึงให้ปฏิบัติอย่างข้อ ๔ ต่อไปจนจบ เว้นไว้แต่เรือรบต่างประเทศที่ไม่มีสัญญาทางพระราชไมตรีกับประเทศไทย

อนึ่ง ถ้าในหมู่เรือรบต่างประเทศที่จอดรวมอ่าวกันนี้มีเรือรบของชาติเจ้าของอ่าวด้วยแล้ว ให้งดเว้นไม่ต้องบรรเลงเพลงชาติให้แก่ธงเรือรบที่เป็นของชาติเจ้าของอ่าวนั้นอีก

ข้อ ๖ การชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นหรือลงในเรือหลวงลำหนึ่งลำใด ถ้าบังเอิญพ้องกับการรับหรือส่งผู้ซึ่งธงนั้นหมายขึ้นหรือลงจากเรือด้วยแล้ว ให้เรือหลวงลำนั้นถือเอาการเคารพในการรับหรือส่งดังกล่าวแล้วในมาตรา ๒ นั้น เป็นการเคารพพิธีธงขึ้นลงด้วยในตัว

ถ้าการชักธงซึ่งกล่าวมานี้ไม่พ้องกับการรับหรือส่งดังเช่นเวลาเปลี่ยนธงน้อยเป็นธงใหญ่หรือตรงกันข้าม หรือเปลี่ยนธงนายพลเรือโดยเหตุเลื่อนยศเป็นต้น ให้ทหารในเรือนั้นทำการเคารพอย่างเดียวกันกับพิธีธงประจำเรือขึ้นและลงเว้นแต่ถ้าเป็นเรือที่มีแถว ๆ บรรเลงเพลงสรรเสริญบารมีหรือมหาชัยหรือเพลงเดินมหาฤกษ์ตามควรแก่เกียรติยศของบุคคลที่ธงนั้นหมายโดยเกณฑ์เดียวกันกับการรับรองในเรือหลวง

ข้อ ๗ ถ้ามีการชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นลงในเรือลำใด ให้เรือหลวงลำอื่น ๆ ซึ่งอยู่ในระยะที่อาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติทำการเคารพให้แก่ธงนั้นโดยวิธีเดียวกันกับที่กล่าวด้วยการเคารพในเรือใหญ่

อนึ่ง ถ้าเรือหลวงจอดรวมอ่าวกับเรือรบต่างประเทศในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติแล้วเมื่อเรือรบต่างประเทศนั้น ๆ ชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นลง ให้เรือหลวงทำการเคารพดังกล่าวข้างบนนี้ด้วย

ข้อ ๘ ในการชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งชาติไทยก็ตาม ต่างประเทศก็ตาม ขึ้นลงในเรือลำหนึ่งลำใดนั้นให้ทหารที่อยู่นอกเรือในระยะซึ่งอาจทราบสัญญาณและลักษณะของธงได้ด้วยจักษุปกติทำการเคารพให้แก่ธงนั้นตามควรแก่เกียรติยศซึ่งธงนั้นหมายตามวิธีที่ได้กำหนดไว้สำหรับทหารและกองทหารทุกประเภท

ข้อ ๙ ถ้าการชักธงหมายเกียรติยศหรือหมายตำแหน่งขึ้นลงนั้นพ้องกับเวลาทำพิธีธงประจำเรือขึ้นลงแล้ว ให้ทำการเคารพสำหรับพิธีธงประจำเรือขึ้นลงแต่อย่างเดียว แต่ถ้าการนั้นจะต้องยิงสลุตตามพระราชกำหนดการยิงสลุตด้วยก็ให้เติมการยิงสลุตขึ้นอีกอย่างหนึ่ง

ข้อ ๑๐ ในการชักธงประจำเรือขึ้นนอกเวลาปกติ คือ ก่อนเวลา ๐๘.๐๐ เพื่อประโยชน์ให้รู้ชาติของเรือชั่วคราวเป็นพิเศษนั้น ไม่ต้องทำการเคารพอย่างใด

มาตรา ๑๒
การเยี่ยมคำนับ

ข้อ ๑ ในเวลาที่เรือหลวงลำเดียวหรือหลายลำไปถึงและจอดอยู่ในอ่าวหนึ่ง อ่าวใดให้มีการเยี่ยมเยือนในระหว่างนายทหารกับข้าราชการต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) เมื่อไปจอดรวมอ่าวเดียวกันกับเรือหลวงอีกลำหนึ่งหรือหลายลำ ให้ผู้บังคับบัญชาที่มียศต่ำกว่าไปรายงานตนต่อผู้บังคับบัญชาที่มียศสูงกว่า โดยวิธีรายงาน ตนเองไม่เป็นการเยี่ยมคำนับ

(๒) เมื่อเรือหลวง กับเรือรบต่างประเทศไปรวมอ่าวกันเข้าแห่งใด ให้มีการเยี่ยมคำนับต่อกันตามวิธีซึ่งนานาประเทศได้ปรองดองพร้อมกันปฏิบัติอยู่เป็น ธรรมเนียม คือ

ก. ในขณะที่เรือฝ่ายหนึ่งมาถึง ให้ผู้บังคับบัญชาเรือฝ่ายซึ่ง ทอดอยู่ในอ่าวก่อนแล้วนั้นจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๑ นาย ไปเยี่ยมคำนับในเรือ ซึ่งมาถึง ถ้าหากว่าเรือซึ่งมาถึงนั้นมีจำนวนหลายลำเป็นกองเรือหรือขบวนเรือก็ให้ไปเยี่ยม คำนับในเรือลำซึ่งผู้บังคับบัญชากองเรือหรือขบวนเรือนั้นอยู่

เรือฝ่ายมาถึงลำใดได้รับเยี่ยมคำนับดังกล่าวมาแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาเรือนั้นจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๑ นายไปเยี่ยมคำนับตอบทันที

ข. เมื่อเสร็จการเยี่ยมคำนับเบื้องต้นซึ่งได้กล่าวมาใน ก. แล้วนั้น ให้มีการเยี่ยมคำนับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหรือกองเรือหรือขบวนเรือทั้ง ๒ ฝ่าย อีกต่อไป คือ ถ้ามียศทหารเสมอกันทั้ง ๒ ฝ่าย ให้ผู้บังคับบัญชาฝ่ายที่ไปถึงไปเยี่ยมก่อน ถ้ายศไม่เสมอกันให้ฝ่ายข้างยศต่ำไปเยี่ยมฝ่ายข้างยศสูงกว่าการเยี่ยมคำนับตอนนี้ให้ไป ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เรือไปถึงอ่าวเดียวกันนั้นเป็นต้นไป และเมื่อผู้บังคับบัญชาเรือ หรือกองเรือขบวนเรือฝ่ายใดได้รับเยี่ยมคำนับดังที่กล่าวมาแล้วนี้ต้องไปเยี่ยมคำนับตอบ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่เวลาซึ่งได้รับเยี่ยมคำนับแล้วนั้นเป็นต้นไป

ค. การเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาซึ่งมียศทหารต่างกันดังได้ว่า
มาใน ข. นั้น ถ้าหากว่าผู้รับเยี่ยมก่อนเป็นนายทหารชั้นนายพลเรือ
จัดว่าด้วย และผู้เยี่ยมมียศเป็นนายนาวาเอกหรือสูงกว่านั้นขึ้นไปใช้ นายพลเรือผู้รับเยี่ยม
ก่อนต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตนเอง แต่ถ้าหากว่าผู้เยี่ยมก่อนนั้นมียศต่ำกว่านายนาวาเอก
ลงมา นายพลผู้รับเยี่ยมก่อนจะจัดนายทหารชั้นนายนาวาไปเยี่ยมตอบแทนตนก็ได้

ถ้าผู้รับเยี่ยมก่อนมียศเป็นนายนาวาเอกหรือต่ำกว่านั้นลงมา
และผู้เยี่ยมก่อนมียศชั้นใด ๆ ก็ตาม ผู้รับเยี่ยมก่อนต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตน

ถ้าผู้รับเยี่ยมก่อนมียศเป็นนายนาวาเอกหรือต่ำกว่านั้นลงมา
และผู้เยี่ยมก่อนมียศชั้นใด ๆ ก็ตาม ผู้รับเยี่ยมก่อนต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตนเองเสมอไป
จะจัดให้ผู้หนึ่งผู้ใดไปแทนตนเองไม่ได้

ง. เมื่อได้มีการเยี่ยมค้ำับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหรือ
กองเรือขบวนเรือดังได้ว่ามาในข้อ ข. และ ค. นั้นแล้ว ให้มีการเยี่ยมค้ำับระหว่าง
ผู้บังคับการเรือเฉพาะลำทั้ง ๒ ฝ่ายต่อไป คือ ให้ฝ่ายมาถึงไปเยี่ยมก่อนแล้วฝ่ายอยู่ในอ่าว
เยี่ยมตอบ

จ. ตามวิธีเยี่ยมค้ำับดังได้กล่าวมาแล้วนี้ให้นายเรือฝ่ายไทย
พึงหวังได้ว่า นายเรือต่างประเทศจะปฏิบัติโดยวิธีเดียวกัน และรักษารธรรมเนียมนี้โดย
กวดขัน เพื่อแสดงความเคารพต่อกันทั้ง ๒ ฝ่าย เพราะเป็นทำเนียมซึ่งนานาประเทศได้
รับรองปฏิบัติต่อกันดังได้ว่ามาข้างต้นแล้ว

ข้อ ๒ ถ้าเรือหลวงไปทอดในอ่าวต่างประเทศและในอ่าวนั้นเป็นที่ตั้งแห่ง
สถานทูตไทยด้วย ให้มีการเยี่ยมค้ำับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับข้าราชการซึ่งเป็น
หัวหน้าในสถานทูตคือถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศตั้งแต่นายนาวาเอกขึ้นไปและหัวหน้า
สถานทูตมีตำแหน่งเป็นอัครราชทูตหรืออุปทูตผู้รักษาราชการสถานทูตผู้บังคับบัญชาเรือหลวง
เป็นผู้ไปเยี่ยมค้ำับก่อน ถ้าหากหัวหน้าสถานทูตมีตำแหน่งต่ำกว่านั้นลงมา
ให้ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงรอให้ฝ่ายทูตลงมาเยี่ยมก่อน แล้วจึงไปเยี่ยมตอบ

ถ้ามีความสงสัยว่าหัวหน้าสถานทูตเป็นผู้มีตำแหน่งชั้นใดก็ให้
ผู้บังคับบัญชาเรือหลวงจัดนายทหารชั้นสัญญาบัตร ๑ นายขึ้นไปสืบสวนให้ได้ความก่อน
ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศต่ำกว่านายนาวาเอกให้ไปเยี่ยม
คำนับก่อน

ข้อ ๓ ถ้าเรือรบหลวงไปทอดในอ่าวต่างประเทศซึ่งมีกงสุลไทยประจำอยู่ใน
ที่นั้น ให้มีการเยี่ยมคำนับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับกงสุล โดยให้ฝ่ายซึ่งมี
เกียรติยศต่ำกว่าเยี่ยมฝ่ายซึ่งมีเกียรติยศสูงกว่าก่อนโดยอัตราเทียบต่อไปนี้

(๑) กงสุลเยเนอรัลเทียบเสมอกับนายนาวาเอกแต่เป็นรอง
นายนาวาเอก

(๒) กงสุลเทียบเสมอแต่เป็นรองนายนาวาโท

(๓) ไวซ์กงสุลเทียบเสมอแต่เป็นรองนายนาวาตรี

ข้อ ๔ เมื่อเรือหลวงไปทอดในอ่าวใดอ่าวหนึ่งภายในพระราชอาณาเขต
ซึ่งเป็นที่ตั้งแห่งศาลาว่าการจังหวัด ให้มีการเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับ
ผู้ว่าราชการจังหวัดโดยปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) การเยี่ยมในโอกาสแรก

ก. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศชั้นนายพลเรือ ผู้ว่าราชการ
จังหวัดจะเป็นผู้มาเยี่ยมที่เรือก่อน

ข. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศนาวาเอก ผู้ว่าราชการจังหวัด
ที่เป็นข้าราชการต่ำกว่าชั้นพิเศษจะเป็นผู้มาเยี่ยมที่เรือก่อน หากผู้ว่าราชการจังหวัด
เป็นข้าราชการชั้นพิเศษผู้บังคับบัญชาเรือหลวงต้องไปเยี่ยมผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

ค. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศต่ำกว่านาวาเอกต้องไปเยี่ยม
ผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน

(๒) การเยี่ยมตอบ

ก. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมียศชั้นนายพลเรือ หรือผู้ว่า
ราชการจังหวัดเป็นข้าราชการชั้นพิเศษ จะเยี่ยมตอบด้วยตนเองหรือจัดผู้อื่นไปแทนก็ได้

ข. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมีศนาวาเอก ต้องไปเยี่ยมตอบด้วยตนเอง

ค. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมีศนาวาโทหรือนาวาตรี ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เป็นข้าราชการต่ำกว่าชั้นพิเศษจะมาเยี่ยมตอบด้วยตนเอง

ง. ถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงมีศชั้นนายเรือ ผู้ว่าราชการจังหวัดจะมาเยี่ยมตอบด้วยตนเองหรือจัดผู้อื่นมาแทนก็ได้

ในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ คงให้มีการเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับผู้รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดด้วยโดยถือชั้นและตำแหน่งเดิมของผู้รักษาราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นหลักปฏิบัติในการเยี่ยมอนุโลมตามความในวรรคแรก

(ความในข้อ ๔ แก้ไขตามข้อบังคับ กห.ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๐๕)

ข้อ ๕ การเยี่ยมระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองซึ่งได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๔ นั้น เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้เยี่ยมแล้ว ต้องมีการเยี่ยมตอบภายใน ๒๔ ชั่วโมง ถ้าหากว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีราชการสำคัญจะละทิ้งไปเยี่ยมค้ำับด้วยตนเองไม่ได้ก็ให้จัดข้าราชการชั้นสัญญาบัตรผู้หนึ่งผู้ใดไปเยี่ยมแทนได้ และถ้าผู้บังคับบัญชาเรือหลวงไม่ได้ไปเยี่ยมค้ำับข้าราชการฝ่ายปกครองด้วยตนเองตามข้อบังคับนี้เมื่อใด ต้องรายงานชี้แจงเหตุผลที่ไม่ได้ไปนั้นให้กองทัพเรือทราบตามทางราชการ

ข้อ ๖ การเยี่ยมค้ำับระหว่างผู้บังคับบัญชาเรือหลวงกับข้าราชการไทย ดังได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๕ นั้น ถ้าหากว่าการที่ข้าราชการซึ่งอยู่บนบกจะลงมาเยี่ยมค้ำับที่เรือไม่ได้เพราะขัดข้องด้วยพาหนะก็ให้เรือหลวงจัดเรือรับส่งตามสมควร

ข้อ ๗ การเยี่ยมค้ำับข้าราชการต่างประเทศซึ่งมีหน้าที่ประจำอยู่บนบก ในอ่าวต่างประเทศแห่งใด จะควรมีเพียงใดจะมีข้อบังคับหรือคำสั่งเฉพาะคราวหรือมิฉะนั้น ก็ให้ปฏิบัติการณ์ตามทำเนียบที่เรือรบต่างประเทศเคยปฏิบัติกันอยู่ในที่นั้นตามที่จะสืบสวนได้ความเป็นหลักฐานอย่างไร

มาตรา ๑๓

การเคารพในเรือกรรเชียง

ข้อ ๑ เรือกรรเชียงซึ่งกำลังเดินอยู่ให้ทำการเคารพแก่บุคคลและวัตถุ
ดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ตั้งกรรเชียงหรือหยุดกรรเชียงตามชนิดของเรือแล้วแลไปทาง
บุคคลและวัตถุควรรับการเคารพนายท้ายไม่ต้องทำการเคารพให้ระวางท้ายเรือไปตามเดิม
เป็นการเคารพแก่

ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี
รัชทายาท พระบรมวงศ์เฉพาะที่มีธงหมายเกียรติยศ สมเด็จพระราชชนนี พระเจ้าแผ่นดิน
และเจ้าต่างประเทศ

(ความใน ก. แก้ไขตามข้อบังคับ กห.๔ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๗)

ข. นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
ผู้บัญชาการทหารเรือ และนายพลทุกชั้น ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ผู้บังคับการเรือใหญ่ซึ่งตน
สังกัดนั้นขึ้นไป ถ้าเป็นเรือของกองทหารตั้งแต่ผู้บังคับกองทหารนั้นขึ้นไป

ค. พระบรมศพ พระบรมอัฐิ ขบวนแห่พระศพ

ง. ธงมหาราช ธงกระบี่ธูช ครุฑพ่าห์ ธงราชินี ธงเยาวราช
ธงราชวงศ์ ธงจุฑารุช ธงราชนาวีประจำเรือใหญ่ ธงประจำกองทหาร ธงนายกรัฐมนตรี
ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือ ธงผู้บังคับการกองเรือรบ
และธงนายพลเรือในเวลาที่ยกธงขึ้นลงหรือผ่านไป ส่วนธงราชนาวีประจำเรือใหญ่นั้น
ให้กระทำเฉพาะแต่ในขณะที่ทำพิธีธงขึ้นลงเท่านั้น

(๒) คำนับโดยวิธีเดียวกันกับใน (๑) แต่ไม่ต้องตั้งกรรเชียง
เป็นแต่เพียงหยุดกรรเชียงเป็นการเคารพแก่

ก. บรรดาทหารชั้นนายนาวาชั้นนายพันทหารบก

ข. ขบวนแห่ศพซึ่งมีกองทหารเข้าขบวนแห่ด้วย

(๓) ไม่ต้องหยุดกรรเชียงเป็นแต่นายท้ายบอกแลขวาหรือแลซ้าย ไปทางผู้รับการเครพ เป็นการเครพแก่บรรดาผู้รับการเครพอื่น ๆ นอกจากที่ได้กล่าวแล้ว ใน (๑) และ (๒) นั้น

(๔) การเครพด้วยวิธีตั้งกรรเชียงซึ่งได้ว่าไว้ใน (๑) นั้นถ้าเป็นเวลา ที่เรือซึ่งเพดานอยู่ไม่ต้องตั้งกรรเชียงและให้ใช้วิธีทำการเครพอย่างที่ว่าไว้ใน (๒) นั้นแทน อนึ่งบรรดาเรือกรรเชียงหุจะซึ่งเพดานหรือมิได้ซึ่งก็ตาม ไม่ต้องทำการเครพด้วยวิธีตั้ง กรรเชียงเลยให้ทำการเครพต่อบุคคลและวัตถุที่ระบุไว้ใน (๑) โดยวิธีเดียวกันที่ว่าไว้ ใน (๒) นั้นทุกประการ

ข้อ ๒ การเครพในเรือกรรเชียงซึ่งได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๑ ข้างบนนี้ถ้าเป็น เวลาเรือจอดอยู่ ให้ทหารประจำเรือทำการเครพพร้อมกันโดยผู้มียศสูงในที่นั้นเป็นผู้สั่งให้ แลขวาหรือแลซ้าย

มาตรา ๑๔

การเครพในเรือใบ

ข้อ ๑ เรือใบซึ่งกำลังเดินอยู่ ให้ทำการเครพแก่บุคคลและวัตถุดังจะกล่าว ต่อไปนี้

(๑) ปล่อยตามันและนายท้ายบอกแลขวาหรือซ้าย เว้นแต่นายท้าย คงระวางหางเสืออยู่เป็นการเครพแก่

ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี รัชทายาท พระบรมวงศ์เฉพะที่มีธงหมายเกียรติยศ สมเด็จพระราชชนนี พระเจ้าแผ่นดิน และเจ้าต่างประเทศ

(ความใน ก. แก้ไขตามข้อบัง กน.๙ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๗)

ข. นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารเรือ นายพล นายทหารชั้นนายนาวาและชั้นนายพันทหารบก ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ผู้บังคับการเรือใหญ่ซึ่งตนสังกัดนั้นขึ้นไป ถ้าเป็นเรือของกองทหารตั้งแต่ ผู้บังคับกองทหารนั้นขึ้นไป

ค. พระบรมศพ พระบรมอัฐิ ขบวนแห่พระศพ ขบวนแห่ศพ
ซึ่งมีกองทหารเข้าขบวนแห่ด้วย

ง. ธงมหाराช ธงกระบี่ธนูครุฑพ่าห์ ธงราชินี ธงเยาวราช
ธงราชวงศ์ ธงจุฑาธุช ธงราชนาวิประจำเรือใหญ่ ธงประจำกองทหาร ธงนายกรัฐมนตร
ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ธงผู้บัญชาการทหารเรือ ธงผู้บังคับการกองเรือรบ
และธงนายพลเรือในเวลาที่จะขึ้นลงหรือผ่านไป ส่วนธงราชนาวิประจำเรือใหญ่นั้นให้กระทำ
เฉพาะแต่ในขณะที่ทำพิธีธงขึ้นลงเท่านั้น

(๒) ไม่ปล่อยตามันเป็นแต่ให้คนประจำเรือกระทำการเคารพ
อย่างใน (๑) (เว้นแต่นายท้าย) เป็นการเคารพแก่บุคคลควรรับการเคารพอื่น ๆ นอกจากที่
ได้ว่ามาใน (๑) ข้างบนนี้

ข้อ ๒ การเคารพในเรือใบซึ่งได้กล่าวแล้วในข้อ ๑ นั้น ถ้าเป็นเวลาเรือ
จอดอยู่ให้ทหารประจำเรือทำการเคารพอย่างข้อ ๒ มาตรา ๑๓

มาตรา ๑๕

การเคารพในเรือกลเล็ก

ข้อ ๑ เรือกลเล็กกำลังเดินอยู่ ให้หยุดเครื่องจักรทหารในเรือทำวันทยหัตถ์
(เว้นนายท้าย ช่างกลและช่างไฟ) ทำการเคารพดังนี้

(๑) แก่บุคคลคือ

- ก. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ข. สมเด็จพระบรมราชินี
- ค. รัชทายาท
- ง. พระบรมวงศ์ และสมเด็จพระราชชนนี
- จ. พระเจ้าแผ่นดิน และเจ้าต่างประเทศ
- ฉ. นายกรัฐมนตรี
- ช. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- ซ. นายทหารและนายตำรวจที่มียศชั้นนายพล

ญ. ผู้บังคับบัญชาโดยตรงตั้งแต่ผู้บังคับกองขึ้นไป
(ความใน (๑) แก้ไขตามข้อบังคับ กท.๙ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๙๗)

(๒) แก้วตฤ คือ

พระบรมศพและพระบรมอัฐิ

พระศพและพระอัฐิพระบรมวงศ์

ธงหมายพระอิสริยยศ

ธงประจำกองทหาร

ธงราชनावีประจำเรือใหญ่

ธงนายกรัฐมนตรี

ธงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

ธงผู้บัญชาการทหารเรือ

ธงนายพลเรือ

การเคารพธงเหล่านี้ให้กระทำเมื่อเวลาที่ชักขึ้นหรือชักลงหรือผ่านไป
สำหรับธงราชनावีประจำเรือใหญ่ให้ทำเฉพาะพิธีธงขึ้นลง

ข้อ ๒ เรือกลเล็กกำลังเดินอยู่ให้เบาเครื่องจักร ทหารในเรือทำวันทยหัตถ์
(เว้นนายท้าย ช่างกลและช่างไฟ) ทำการเคารพแก่บุคคลและวัตถุดังนี้

นายทหารชั้นนายนาวาและนายพันทหารบก

ศพซึ่งมีกองทหารแห่งเป็นเกียรติยศ

ข้อ ๓ เรือกลเล็กกำลังเดินอยู่ให้ทหารในเรือ (เว้นนายท้าย ช่างกลและ
ช่างไฟ) ทำวันทยหัตถ์ แต่เรือคงเดินตามปกติทำการเคารพแก่บรรดาผู้รับการเคารพอื่น ๆ
นอกจากที่กล่าวแล้วในข้อ ๑ และข้อ ๒

ข้อ ๔ เรือกลเล็กเวลาจอดอยู่ ให้ทหารในเรือทำการเคารพอย่างเวลาอยู่ตาม
ลำพัง

ข้อ ๕ การเคารพด้วยวิธีหยุดเครื่องจักรนั้น ถ้าเป็นเวลาทีเรือนั้นต้องจูงเรืออื่น ๆ อยู่ด้วย ให้เปลี่ยนเป็นเบาเครื่องจักรทำการเคารพ

(ความในมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ ยกเลิกตามข้อบังคับ กท.ฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๔๙๗)

ตอนที่ ๓

เบ็ดเตล็ด

ข้อ ๑ การแสดงความเคารพต่อผู้แทนพระองค์ หรือผู้แทนผู้บังคับบัญชาถ้ามีคำสั่งแสดงให้ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้แทนก็ให้แสดงความเคารพต่อผู้นั้นดุจเดียวกับที่ต้องแสดงถวายพระองค์หรือแก่ผู้บังคับบัญชานั้น ๆ ตลอดเวลาที่แทน

ข้อ ๒ ทหารต้องแสดงการเคารพต่อข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา

ข้อ ๓ ทหารที่ไปในพิธีของลูกเสือ ให้แสดงการเคารพต่อธงประจำกองลูกเสือเฉพาะในโอกาสนั้นตามเวลาอันสมควร

พ.อ.อ.หญิง สกุณา ฯ พิมพ์ทาน

หมายเหตุ .-

- แก้ไขถึงฉบับที่ 8 พ.ศ.2550